

VALONIAN AJANKOHTAISET

TARKASTUSLAUTAKUNTA 11.9.2024

NOSTOJA KÄYNNISTYNEISTÄ HANKKEISTA

Kapu – Kattavammat pyöräilyverkostot ja palvelut yhteistyöllä

- Hankkeen tavoitteena tunnistaa ja välittää tietoa pyörämatkailijoiden ja arkipyöräilijöiden matkojen keskeisimmistä kehittämistarpeista kunnille, yritysille ja pyörämatkailun ja -liikenteen kehittäjille.
- Haasteita pyörällä liikkujalla ovat mm. puutteelliset opasteet ja informaation saanti, turvallisten pyöräväylien puute, joukkoliikenteen ja pyöräilyn yhdistämismahdollisuuksien tai peruspalveluiden puute, kuten wc:t tai vesipisteet. Tarkkaa tietoa ei kuitenkaan ole, kuinka paljon mikäkin puutteellisuus vaikuttaa pyörämatkailijan valintoihin. Hankkeessa selvitetään, mitkä todellisuudessa ovat niitä pullonkauloja, jotka hidastavat matkaa tai estävät sen kokonaan ja mitä näille voitaisiin tehdä.
- Hankkeessa mm.
  - Toteutetaan nykytila-analyysi pyörämatkailun olosuhteiden, palveluiden ja niiden saavutettavuuden osalta valituilla reiteillä.
  - Lähetetään kokeilyryhmiä arvioimaan palveluiden ja reittien olosuhteita, hankkeessa tarkemmin määriteltävillä pyöräilyreiteillä. Tätä varten kehitetään tarkistuslista arviointia varten. Samalla toteutetaan viestinnällinen kampanja.
  - Tuodaan yhteen paikallisia palveluntarjoajia, maanomistajia ja kuntien edustajia keskustelemaan sekä etsimään ja kehittämään ratkaisuja pyörämatkailijan palvelujen parantamiseksi. Tavoitteena on lisätä esimerkiksi Tervetuloa pyöräilijä -tunnuksen hyödyntämistä.
  - Maakunnalliseen keskusteluun nostetaan ajankohtaisia teemoja kuten liikenteen liityntäpisteet saavutettavuuden parantajina, yksityisten ja julkisten tienpitäjien yhteistyömallit kattavampien pyöräilyverkostojen saamiseksi, pyörämatkailijan logististen palveluiden kehittämistarpeet ja pyörämatkailukauden pidentämisen mahdollisuudet.
  - Kehitetään ja innovoidaan pyörämatkailijoiden tarpeet huomioivia palvelumalleja ja laaditaan mukana oleville kunnille kehittämissuhteet ja arvioinnit valituista kohteista ja autetaan kuntia edistämään niitä.
  - Autetaan kuntia etsimään rahoituslähteitä kehittämiskohteisiinsa sekä verkostoitumaan muiden kuntien ja toimijoiden kanssa.
- Hankeaika 1.4.2024-31.12.2026 ja budjetti noin 350 000 euroa. Hankkeen päätoteuttaja on Valonia ja hankepartnerina on Turun AMK.
- Kunnista hankkeeseen osallistuvat Naantali ja Masku. Tukensa hankkeelle ovat lisäksi antaneet Kustavi, Mynämäki ja Parainen sekä kansallinen pyörämatkailukeskus. Hankesuunnitelmassa on varattu mahdollisuus myös muutaman muun kunnan osallistumiseen 3 000 euron omarahoitusosuudella.
- Linkki hankesivulle: [KAPU - Kattavammat pyöräilyverkostot ja palvelut yhteistyöllä](#)

PIENTEN TAAJAMIEN VESISTÖLÄHTÖISET HULEVESIRATKAISUT

- Pienten taajamien vesistölähtöiset hulevesiratkaisut-hankkeen tavoitteena on lisätä Varsinais-Suomen alueen kuntien yhteistyötä hulevesien hallinnassa ja siten vesiensuojelussa, erityisesti Saaristomeren valuma-alueella.
- Hankkeessa tarjotaan koulutusta ja asiantuntija-apua kuntien työntekijöille ja päättäjille sekä tuetaan kuntia erilaisissa käytännön kokeiluissa hulevesien hallinnassa kuten asukasviestinnässä.
- Hankkeen tarjoaman tuen avulla saadaan kuntiin uusia käytäntöjä hulevesien hallintaan, lisääntyneitä kuntien välistä yhteistyötä ja laadukasta viestintää hulevesistä ja niiden käsittelystä. Verkostomainen toiminta ja hulevesitapaamiset jatkuvat myös hankkeen päätyttyä hankkeen tuottamien suositusten mukaisesti.
- Valonia/Varsinais-Suomen liitto vahvassa yhteistyössä alueen kuntien ja muiden hulevesiin liittyvien sidosryhmien kanssa.
- Kokonaisbudjetti 89 200 €, josta ympäristöministeriö rahoittaa hanketta 71 300 eurolla Ahti-ohjelmasta (enintään 80 % hankkeen kokonaiskustannuksista). Omarahoitusosuudesta vastaa Valonia. Hankkeen edistymistä valvoo Etelä-Savon ELY-keskus.
- 1.8.2024-15.7.2025
- <https://valonia.fi/hanke/pienten-taajamien-vesistolahtoiset-hulevesiratkaisut-varsinais-suomessa/>

TALOYHTIÖT MUUTTUVASSA ILMASTOSSA - TALVI

- TALVI –hanke kartoittaa taloyhtiöiden osaamista ilmatoriskien huomioimisesta osana kiinteistön ylläpitoa sekä luo sidosryhmätyöskentelyn ja pilottitaloyhtiöiden kautta vertaisarvioituja suosituksia ilmastokestävän kiinteistönhoidon tueksi.
- Hankekonsortioon kuuluvat Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, Oulun ammattikorkeakoulu OAMKK ja Valonia. Kaikille toteuttajille yhteisten toimenpiteiden lisäksi Valonian päävastuullisiin työpaketteihin kuuluvat korjaus- ja kuntoarviointiyritysten markkinakartoitus, sopeutumisen tapaustarkastelut sekä tapausesimerkkien kokoaminen.
- Hankkeen materiaaleina tuotetaan taloyhtiötoimijoille
  - suositukset kuntoarvioinnin ja korjaussuunnittelun täydentämiseksi
  - toimintamalli hallitus- ja isännöintityöhön sekä
  - osakkaan ohje ilmatoriskien ymmärryksen lisäämiseksi.
  - Lisäksi hankkeessa valmistellaan verkkokurssi HSY:n verkkoalustalle.
- Hanke on saanut rahoitusta EU:n alue- ja rakennepolitiikan Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 ohjelmasta. Hanke toteutetaan ryhmähankkeen osahankkeena. Kokonaisbudjetti 488 877 € , josta EU-rahoitus 391 102 €
  - Valonian osatoteutuksen budjetti on yhteensä 146 341 euroa
- Hankeaika on 1.3.2024 - 31.5.2026.

LÄHEMPÄÄ LAUTASELLE

- Hankkeessa paneudutaan ruoantuottajien julkisten hankintojen mahdollisuuksien parempaan ymmärtämiseen ja hyödyntämiseen sekä osaamisen kehittämiseen liittyen julkisiin tarjouspyyntöihin vastaamiseen. Tähän liittyen hankkeessa toteutetaan dynaamiseen hankintamenettelyyn liittyvä pilotti yhteistyössä Kaarean kanssa.
- Hankkeessa kehitetään myös julkisia ruokahankintoja tekevien henkilöiden osaamista sekä lisätään yhteistyötä sekä kehitetään toimintatapoja, jotta vuoropuhelu alueen ruoantuottajien ja jalostajien kanssa vahvistuisi.
- Ruoantuotannossa on jo nykyisin nähtävillä kysynnän ja tarjonnan haasteita, jotka tulevat korostumaan jatkossa myös ilmastonmuutoksen tuomien muutosten ja sopeutumistarpeiden myötä. Hankkeessa paneudutaan toimitusvarmuuteen, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, kysynnän ja tarjonnan kohtaamishaasteisiin sekä tilojen yhteistyömahdollisuuksiin ja siihen, miten nämä kaikki asiat vaikuttavat tulevaisuuden hankintoihin, kysyntään ja toimitusketjuihin. Hanke tuo yhteen hankkijoita (jalostajat, kauppa, julkiset hankkijat) ja tuottajia keskustelemaan yhdessä alueellisen resilienssin kasvattamisesta.
- Hankkeen aikana toteutetaan markkinakartoitus alueen uusien tuotteiden markkinoista sekä tilataan Varsinais-Suomen ruokaketjun toimitusvarmuuteen sekä kysynnän ja tarjonnan haasteisiin pureutuva selvitys.
- Hankkeen toteutusalueena on Varsinais-Suomi ja ensisijaisena kohderyhmänä alueen ruokaketjun toimijat: ruoan pientuottajat ja jalostajat sekä julkisia elintarvikehankintoja tekevät henkilöt.
- Hanketta toteutetaan yhdessä Pyhäjärvi-instituutin kanssa, yhteistyökumppaneina MTK Varsinais-Suomi ry sekä Kaarea Oy
- Hankkeen rahoituskanava on Euroopan maaseuturahasto 2023-2027 ja kokonaisbudjetti on 289 153,22 €, josta Valonian osuus on 158 907,22 €, 10 % omarahoituksella
- Hankkeen kesto: 1.5.2024-31.3.2026

NOSTOJA PÄÄTTYNEISTÄ HANKKEISTA

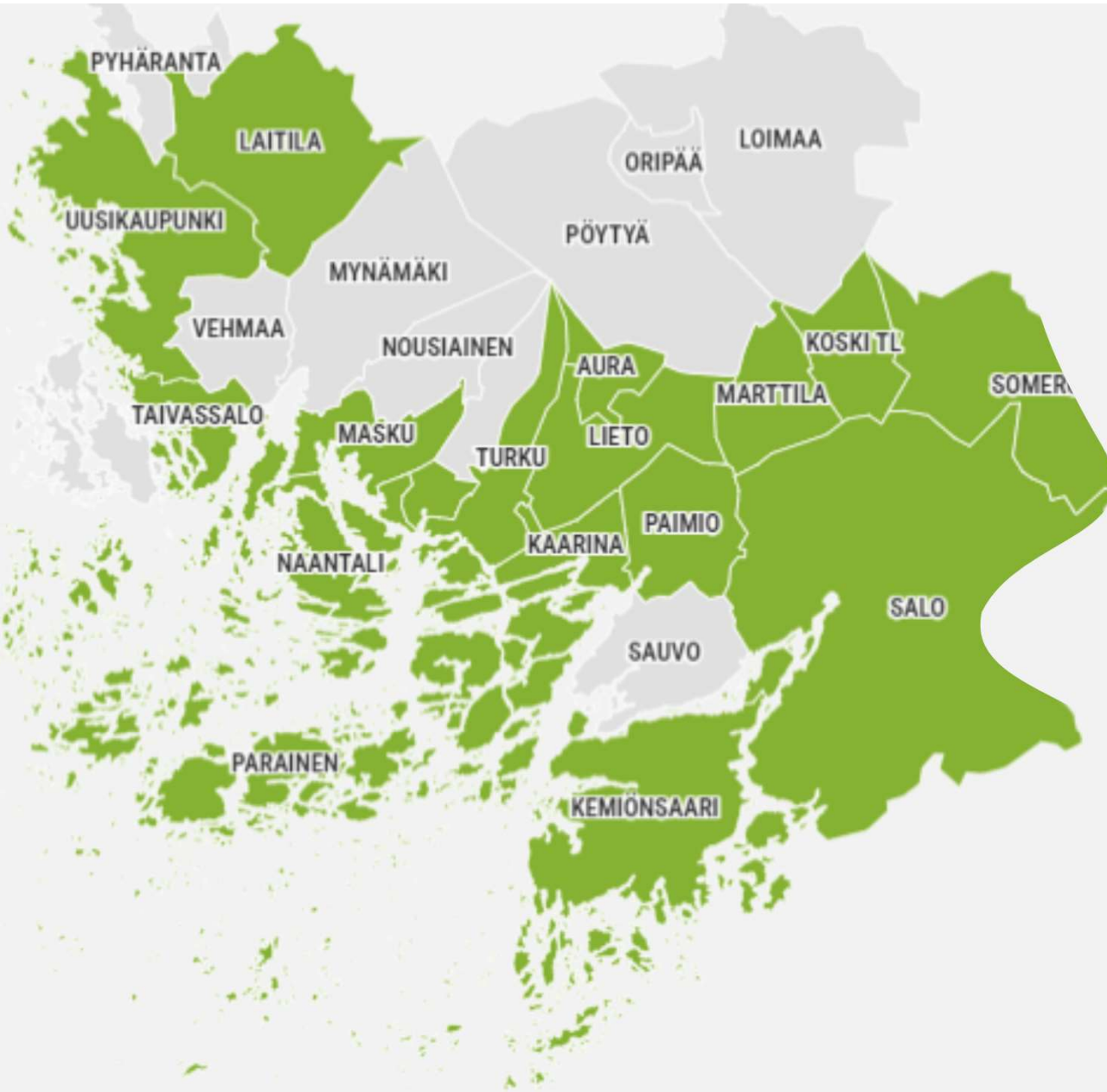
- Raisonjoen monivuotinen kunnostushanke saatiin päätökseen. Patorakenteita purettiin ja koskia kunnostettiin kuudessa kohteessa.
  - [Raisonjoella avattiin kalojen vaellusyhteys joen latvaosiin asti – Valonia](#) [Kunnostustoimet Nairassuolla saivat suon jälleen hyllymään – Valonia](#)
- TSP Oy:n verkostoalueen 570 jätevesipumppaamolle laadittiin paikkatietomenetelmin paikallinen sekä ylivuotoreitin ympäristöriskianalyysi. Lisäksi kuvailtiin ylivuotojen aiheuttamia riskejä herkille ympäristöille sekä viestittiin näistä kuntiin.
  - [Turun seudun jätevesiylivuotojen parempi hallinta – Valonia](#)
- Kunnat aktivoituneet Saaristomeritoimissa – Varsinais-Suomen vesien- ja merenhoidon toimiin lähes miljoona euroa valtion avustusta

NOSTOJA PÄÄTTYNEISTÄ HANKKEISTA

- Viisi (Naantali, Raisio, Kaarina, Kemiönsaari, Aura) kuntaa kävi läpi yhteisen ilmastojohtamisen koulutuksen
  - Ilmastotyön vakiintuminen ja työnjako mietityttää
  - Luonto ja Saaristomeri luonteva osa ilmastotyötä
- Someron kaupungin kanssa selvitimme kyselyllä asukkaiden näkemyksiä liikkumisolosuhteista. Muitakin kuntia kannustetaan asukkaiden näkemysten kuulemiseen.
  - Asukkaiden ääni kuuluviin liikkumisen olosuhteiden kehittämisessä – Somero näyttää mallia – Valonia

LUONNONHOITOTYÖT KUNNISSA

- Mukana 11 kuntaa, noin 50 eri kohdetta.
- Perinnebiotooppeja, kosteikkoja, soita, pienvesiä ja rantaluontoa sekä metsäisiä ympäristöjä
- Viestintää ja talkootoimintaa asukkaille ja oppilaitoksille

UUTINEN

**Hiilipelto-pienryhmät
käynnissä – hiilikartoitusta
ja viljelysuunnittelua**

20.4.2023

UUTINEN

**Kolmas Hiilipelto-
viljelijäryhmä käynnistyy
maaliskuussa – haku auki!**

10.1.2023

UUTINEN

**Varsinaissuomalaisia
viljelijöitä kutsutaan
mukaan Hiilipelto-
porukkaan**

22.4.2022

UUTINEN

**Vanhat tilat sopeutuvat
muuttuvaan ilmastoon**

9.9.2024

UUTINEN

**Sukupolvien yhteisellä
ilmastokestävää viljelyä
Salossa**

6.9.2024

UUTINEN

**Lähtelän kotitilalla
innostutaan
erikoiskasveista**

4.9.2024

**PÄÄTTYVÄ HIILIPELTO
-HANKE NOSTAA ESILLE
HYVIÄ ESIMERKKEJÄ
JA YHTEISTYÖTÄ.**

CANEMURE -HANKE PÄÄTTYY

- Hankkeen keskiössä ollut
  - Maakunnallinen ilmastotiekarttatyö
  - Alueellinen yhteistyö
  - Alueellisen tiedon kokoaminen ja peilaaminen valtakunnalliseen tietoon
  - Verkostoituminen muiden maakuntien kanssa
  - Viestintä
- Jatko mietityttää

Ilmastonmuutos	Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen
Salon ilmasto- ja ympäristöohjelma: tavoitellaan hiilineutraaliutta vuoteen 2035 ja kiertotalouden edistämistä	Salon ilmasto- ja ympäristöohjelma: tavoitellaan monimuotoisempaa luontoa ja hyvinvoivia lähivesiä.
Varsinais-Suomen ilmastotiekartta: maakunnan tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä.	Maakunnallinen lumo-ohjelma valmisteilla.
Suomen ilmastolakiin kirjattu, että Suomen on oltava hiilineutraali viimeistään vuonna 2035, keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma	Luonnon monimuotoisuusstrategia (valmistelussa)
EU:n ilmastopolitiikka, unionin ilmasto- ja energialainsäädäntö	EU:n biodiversiteettistrategia tavoittelee luontokadon pysäyttämistä ja luonnon monimuotoisuuden kehityksen kääntämistä myönteiseksi.
YK:n ilmastonmuutosta koskeva puitesopimus, Pariisin ilmastopimuksen tavoitteena on lämpötilan nousun pysäyttäminen alle kahteen asteeseen suhteessa esiteolliseen aikaan, kuitenkin pyrkien siihen, että lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 asteeseen.	YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteena mm. ekosysteemien ja kasvi- ja eläinlajien suojelu ja luonnonvarojen kestävä käyttö.

+ esim. metsäsuunnitelma!

+ esim. ennallistamisasetus!

VUOSIKERTOMUS 2023

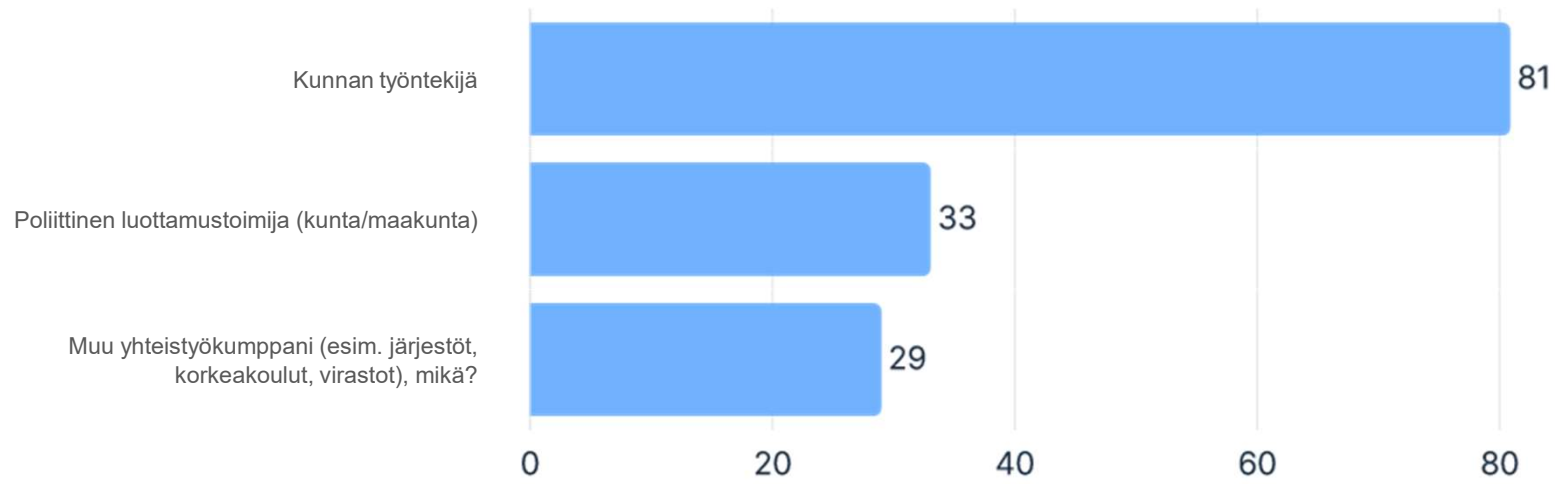
KATSAUS VARSINAIS-SUOMEN KESTÄVYYSTYÖHÖN VUOSINA 2021-2023

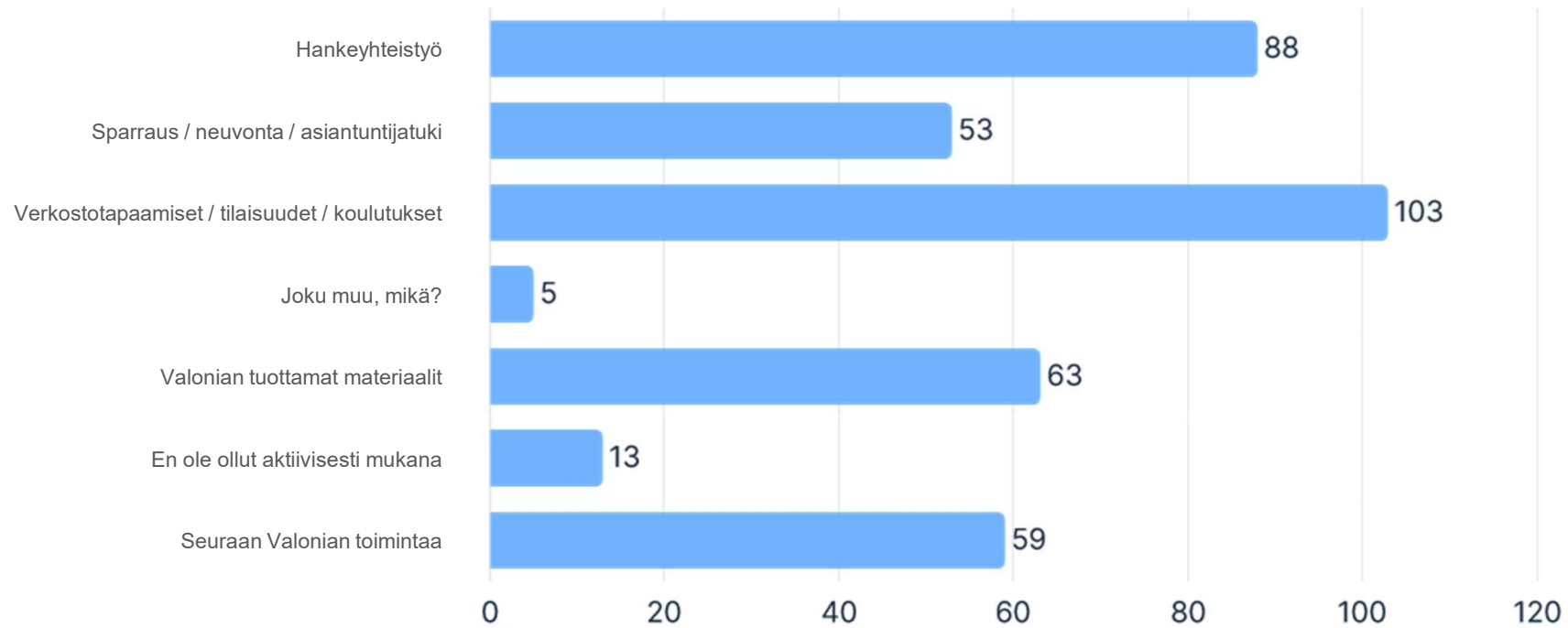
4. VALONIAN ARVIOINTIKYSELYN TULOKSET

Vastaajan rooli

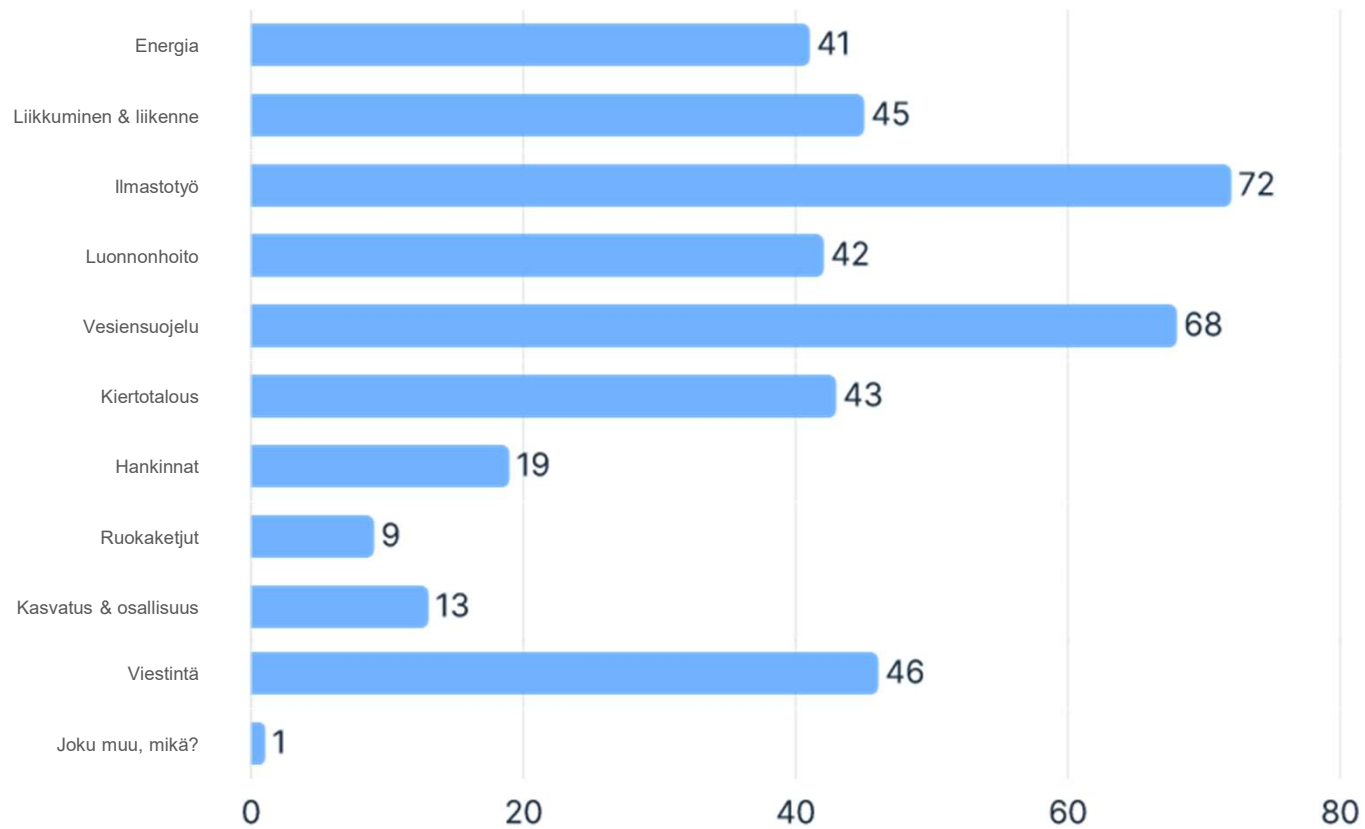

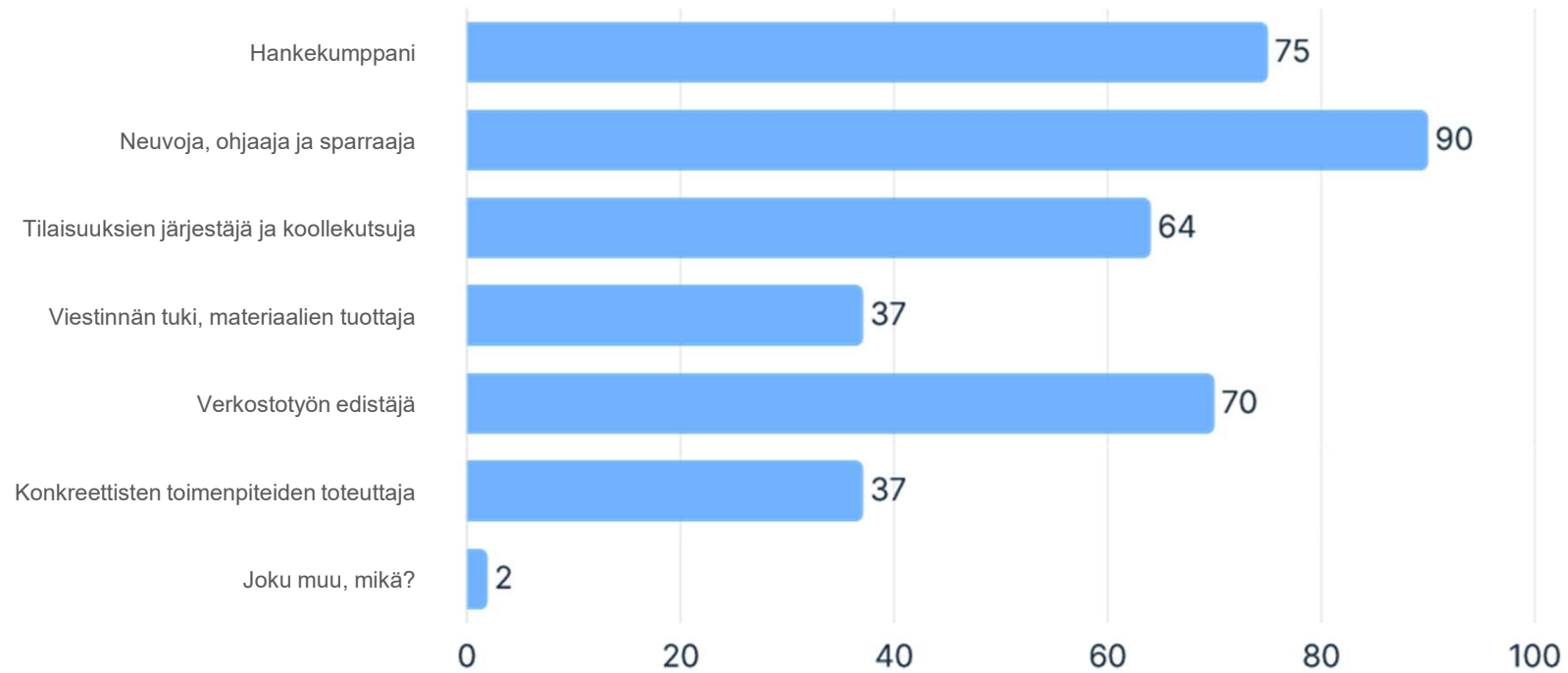
Millä tavoin olet ollut mukana Valonian työssä tai hyödyntänyt palvelujamme (voit valita useamman)?

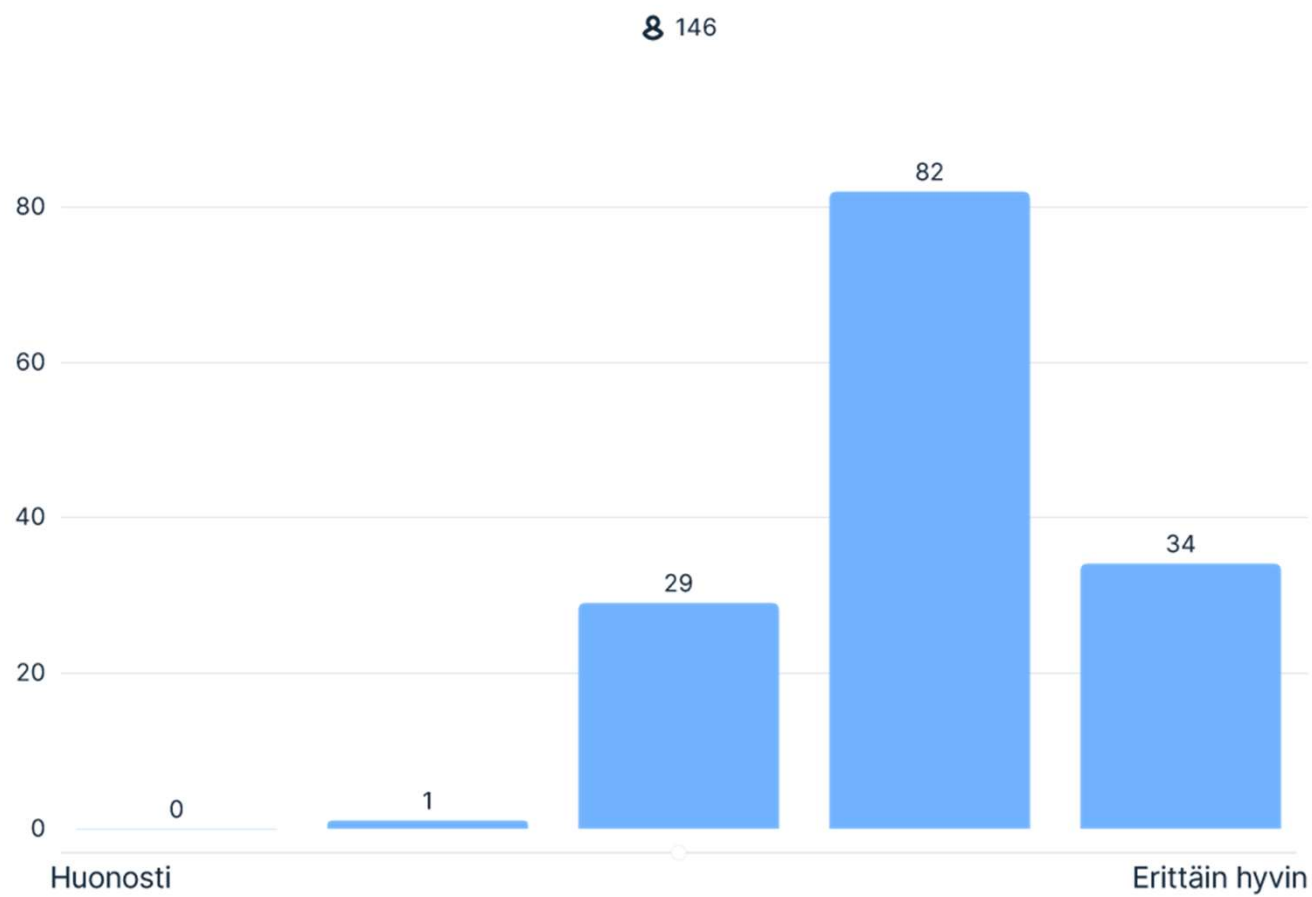
Minkä teemojen parissa olet tehnyt yhteistyötä Valonian kanssa? (voit valita useamman vaihtoehdon)

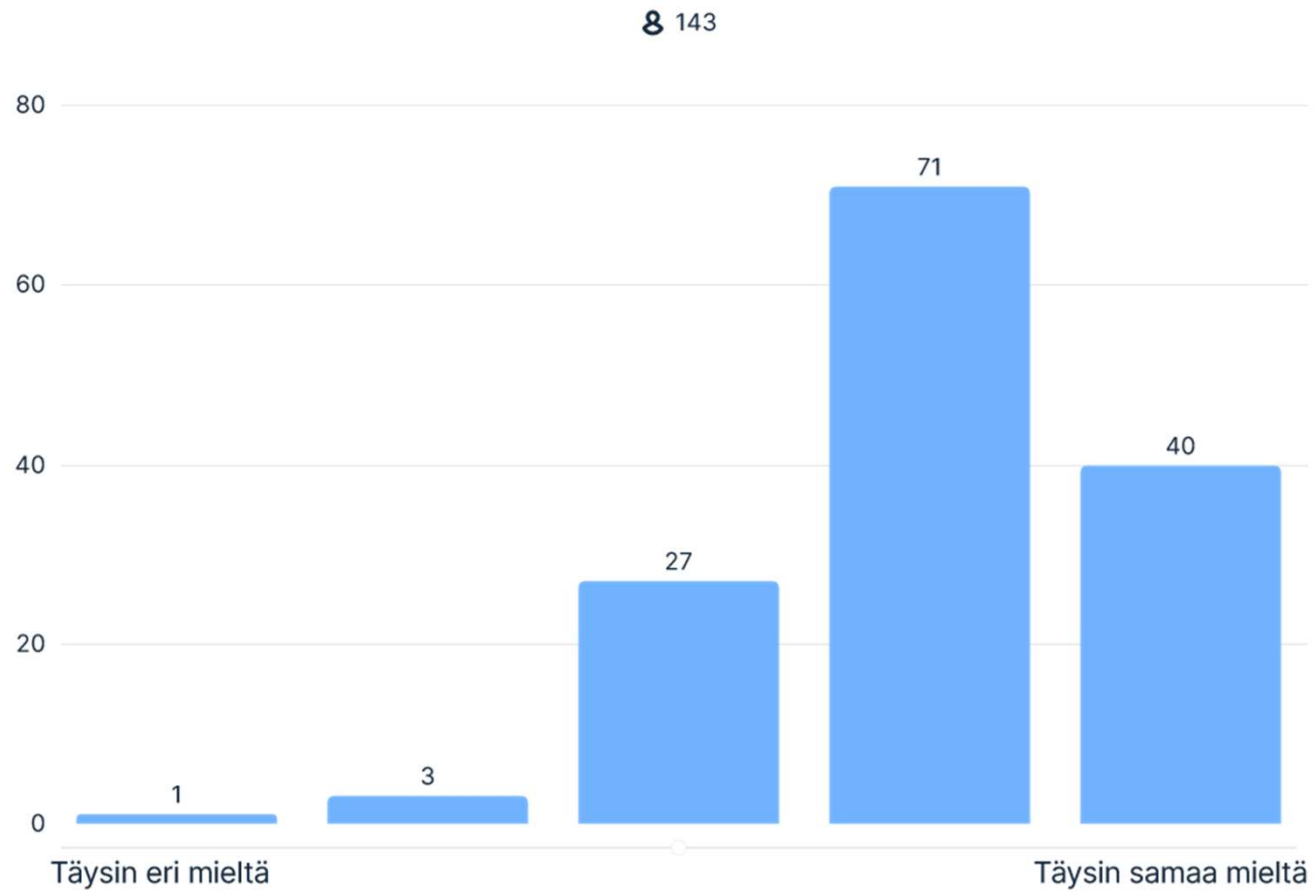
Mitkä ovat mielestäsi olleet Valonian tärkeimpiä rooleja maakunnan kestävyystyössä tällä ohjelmakaudella (vuodesta 2021 alkaen)?

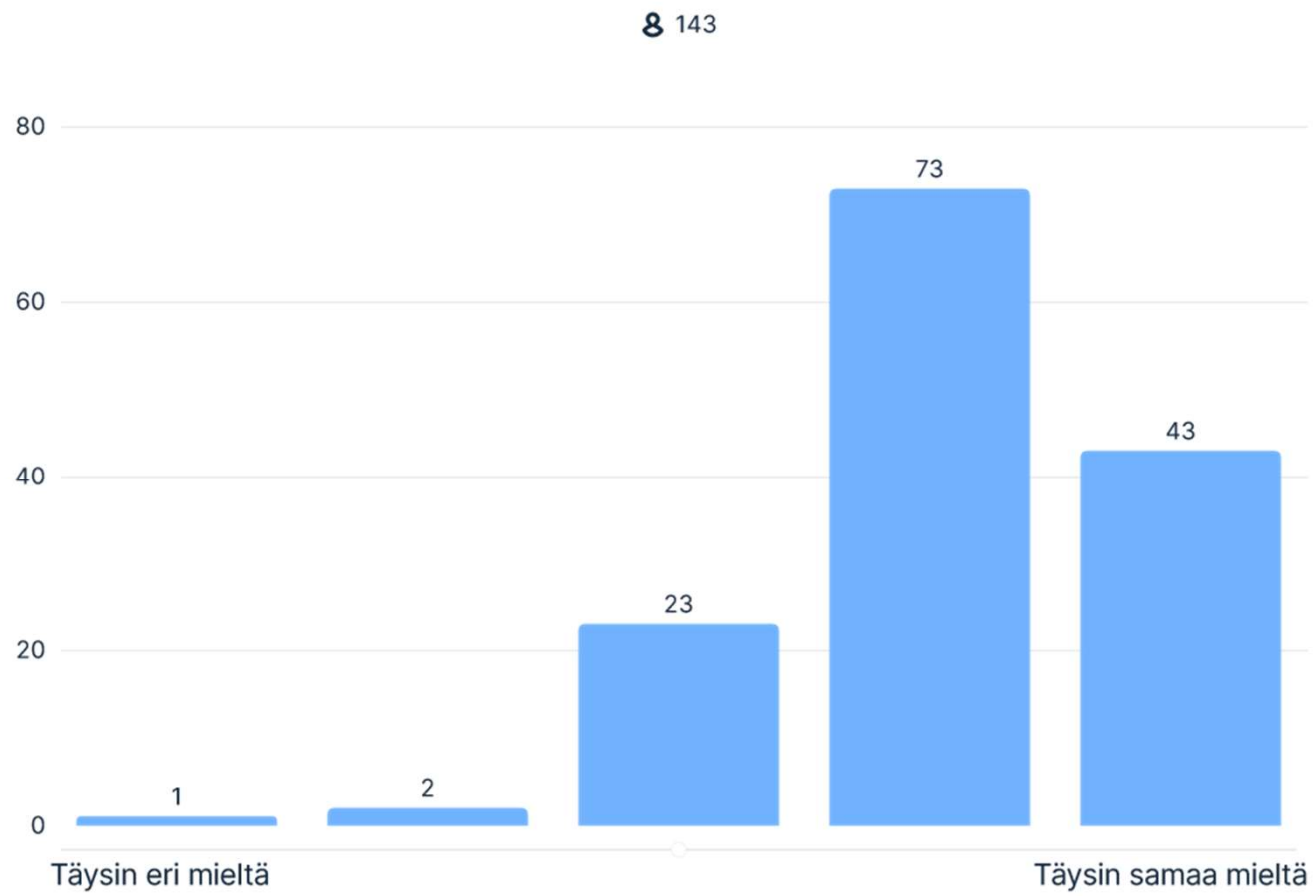
Kuinka hyvin olemme mielestäsi onnistuneet roolissamme Varsinais-Suomen kestäväystyön edistäjänä tällä ohjelmakaudella (vuodesta 2021 alkaen)?

Valonia järjestää laadukkaita tilaisuuksia ja koulutuksia.

Koen, että Valonian tuottamat materiaalit ja sisällöt ovat hyödyllisiä ja relevantteja

Missä olemme viime vuosina onnistuneet erityisen hyvin?

Kestävän kehityksen teemojen esille tuoja ja kokoonkutsuja

Sparrauksessa, viestinnässä, avun antamisessa, eri kuntien yhteen tuomisessa, monien eri ympäristö- ja ilmastoteemojen hallinnassa

Hankeaktiivisuuden parantamisessa koko maakunnassa toteuttamalla omia hankkeita, mutta myös sprraamassa ja neuvomassa muita hanketoteuttajia.

Hankekoordinointi, VS Ilmastovastuujaos, Keino akatemia agenttitoiminta

Hanketoissa

Pienvesiin liittyvä asiantuntijatyö

Yhteisön keskeisenä linkkinä - ilman Valoniaa kestävyyskenttä ei olisi alueella näin järjestäytynyt.

Tuki ja neuvonta

Kuntahelmihankkeiden saaminen alueelle

Vesiensuojelun informaatiossa, kuntiin sekä yleisesti

Valonia pystyy toimimaan sekä seudun strategisten tavoitteiden ja verkostoyhteistyön edistäjänä mutta saa aikaan myös konkreettisia tuloksia käytännön tasolla.

Ilmastotyö

Hyvässä vuorovaikutuksessa: yhteydenotto on helppoa ja mutkatonta. Asioista voidaan puhua niiden omilla nimillä. Verkostojen rakentajana: yhteistyö kuntien välillä on olennaista keke-tavoitteiden saavuttamisessa.

Missä olemme viime vuosina onnistuneet erityisen hyvin?

Asiantuntijuudessa ja hankekumppanin kohtaamisessa.

Viestintä ja näkyvyys Kuntien innostaminen ja sparraaminen Erilaiset luonnon monimuotoisuutta edistävät luonnonhoitotyöt

Teemojen valinnat ja palvelu ihan priimaa.

Verkostoinnissa, materiaalien tuotanto.

Neuvonnassa ja luonnonhoitoon liittyvissä asioissa

Toteuttamaan monipuolisesti hankkeita.

Näin kunnan näkökulmasta Valonia on keskeinen ja monipuolisesti asiantunteva yhteistyökumppani kestävyysteemojen edistäjänä.

Kuntien teknisten tapaamiset

ilmasto, ja kiertotalousteemojen esille tuominen. Onnistuneet hankkeet

Valonia on monessa mukana ja erityisesti sen fasilitoima verkostotyö on timanttista ja tarpeellista

viestintä ja verkostoyhteistyö maakuntarajojen ulkopuolelle

Kuntien kanssa yhteistyö

Hanketyö ja asiantuntijana toimiminen luonnonhoitoon ja vesiensuojeluun liittyen.

Pienvesien tilan parantamisessa

Valonia tuottaa hyviä materiaaleja/raportteja tärkeistä aiheista.

Erittäin hyvä sparrauskumppani, verkostotoiminta

Huomioita avoimista kehittämis ehdotuksista

- Vastauksista kymmenessä kannustettiin vain jatkamaan samaan tapaan
- Lopuissa ehdotuksissa mukana kaikki Valonian teemat, kuitenkin korostuu
  - kuntayhteistyön ja asiantuntija-avun merkitys ja edelleen kehittäminen,
  - Teemoista vesiensuojelu ja luonnon monimuotoisuus
  - Myös maatalouteen ja ruokaketjuun liittyen toiveita useissa vastauksissa
  - Ilmasto- ja energiatyötä edelleen toivotaan
- Ehdotuksia eri suuntiin
  - Muutamissa vastauksissa pohditaan teemojen tai toiminnan rajaamista ja selkeämpää fokusta – toisissa taas kiitellään laaja-alaisuutta ja ajankohtaisiin teemoihin tarttumista
  - Viestintää ja verkostotyötä edelleen kaivataan, toisissa vastauksissa korostetaan konkreettisten ratkaisujen tärkeyttä
- Kohderyhmien osalta vastauksissa nostetaan esille ennen kaikkea kunnat, mutta myös yritykset sekä lapset ja nuoret mainitaan muutamissa.
- Kuntien yhteisiä hankkeita ja kaivataan edelleen